

סוף זמן קר"ש

עש"ק שמיני

9:05

עש"ק תזז"מ 8:58

מאן דלא קרי קר"ש בעונתה
בנדיי הוא כל ההוא יומא
(וזה"ק בלק פד"ו)

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת שמיני

מס' יומא סד. עד סד:

פרשת תזז"מ

מס' יומא סד. עד סד.

ברש"י מס' יומא ע"ז ורואים כמה שמירה
היה צריך להכיר שלא יבא ליד סומא, אף
בחוץ במקום הקדוש ביותר, וטמא
כמה שמירה צריכים בשעה שיוצאים
מחזקת המסא, וזה א"א רק בטהרה
מדידי רבנו שליט"א בזה"ל מ"ס

כ"ה ניסן תש"ע

שמיני

שנה י"ב גליון כ"ה (תק"ו)

מעין השבוע

מיתת בני אהרן

בפסוק (י', א'ב') ויקחו בני אהרן נדב ואביהו איש מחתנתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם. ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'. וברש"י (פסוק ב') ד"ה ותצא אש כתב בטעם הדבר שמתו בני אהרן, וז"ל ר' אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא ע"י שהורו הלכה בפני משה רבן. ר' ישימאל אומר שמתו יין נכנסו למקדש, תדע, שאחר מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתיין יין למקדש. וכתב בגור ארי' דאע"ג דקרא כתיב אש זרה אשר לא צוה אותם (לא שהורו הלכה בפני משה רבן). מפני שאותם אש שהקריבו הורו הלכה בפני משה רבם, נקרא אש זרה, דכיון דהוא הלכה (שפסקו) בפני משה רבם, היה אותו אש זר לפני ה', ואינו אש של קטורת.

וכתב בלבוש האורה על שיטת ר' אליעזר שהובא ברש"י שדרשו ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אעפ"י שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט. וז"ל דמאשר לא צוה אותם דייק לה, כלומר הקריבו אש זרה, ר"ל הקריבו אש מן ההדיוט שנקרא זר אצל השמים, אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה, אבל צוה למשה רבם בנותנו בני אהרן, והם לא שאלוהו והקריבוהו לפיכך ותצא אש מן השמים ושרפם, מדה כנגד מדה, זהו קרוב לפשוטו, לפי דעת ר' אליעזר.

ור' שמעון אינו דורש אשר לא צוה לדיוק זה, אלא כפשוטו, וסובר מפני שנכנסה פרשת שתיין יין בין מיתת נדב ואביהו ובין מאמר משה לאהרן ולבניו הנותרים שיאכלו הנותרות מן המנחה של היום וגו', בא הכתוב לרמז חטאם שחטאו ומתו בעבודה, והיינו שנכנסו שתיין יין למקדש, וס"ל שכבר הזהירו ע"ז, שפרשה זו נאמרה להם מקודם לכן, אלא שנכתבה כאן לרמז לנו זה. ומה שכתב כאן שחטאתם שהקריבו אש זרה מתו ס"ל הדלל אחד הוא דס"ל שאין עונש מיתה בשתיין יין אלא כשנכנסו בהן שתיין יין למקדש ועבד עבודה כדאיתא בפ' כן בתורת כהנים, אבל הנכנס שתיין יין בלא עבודה אינו עונש מיתה, לפיכך כתב כאן שבעת שהיו שתיין יין לקחו איש מחתנתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ונכנסו לפנים והציתוהו סמני הקטורת באש להעלות עשן קטורת שהוא עבודה גמורה שמחייבת השתיין יין עליה מיתה, ואעפ"י שלפי סברתו האש הזה לא לקחוהו מן ההדיוט רק מן האש שירד מן השמים על המזבח קראו הכתוב זרה, כיון שהציתוהו בזמן פסולין לעבודה, ובאותו הזמן הם כורים, קראו לאותו האש שהציתו באותו זמן ג'כ אש זרה, וז"ל דקרא נמי דייקא הכי, דהא בתחילה כתיב ויתנו בהן אש, ולא כתיב ויתנו בהן אש זרה, ואח"כ אמר ויקריבו לפני ה' אש זרה וגו', משמע דבשעת הקרבה נעשה זר, וה"ק ויתנו בהן אש שלקחוהו מן המזבח, ולזה לא היה אש זרה, ואח"כ כשהציתו סמני הקטורת ועלה הלהב מהעשן מהם בשעת הקטרה, אותו האש והלהב שניתוסף על ידיהם קראו אש זרה, כי לא צוה ה' לקחת באופן זה, ולכן ותצא אש מלפני ה' וגו' מדה כנגד מדה. ולפי ששני דעות הללו בחטא בני אהרן הם קרובים לפשוטו כמו שפרשתי, כך מביא רש"י שני אלו הדעות ולא יותר, אעפ"י שהרבה דעות נאמרו בזה בגמ' ובמדרשים.

(המשך בעמוד ד)

דברי חיים

למה ה' צריך כפרה

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם וגו'. וז"ל משה צורך היה שקרבן אהרן יכפר בעד העם, והרי הם הביאו קרבן לכפר בעדם, כדכתיב ועשה את קרבן העם וכפר בעדם. וז"ל כי אהרן הכהן בעצמו לא היה זקוק לכפרה, שהרי כוונתו היתה לשמים במעשה העגל, כדאיתא במדרש שאמר מוטב יתלה הסרחון כי ולא בישראל. אלא שהיה צריך כפרה על מה שנכשלו ישראל להתחבר אל הע"ר שעשו את העגל, והתחברות זו נגרמה להם ע"י שלמדו מדת השלום מאהרן, ולכן הגיע הפגם גם אליו, הוצרך לכפרה. וז"פ הכתוב וכפר בעדך ובעד העם, כלומר טעם שאתה צריך קרבן לכפר בעדך, הוא לצד שנגע אליך חטא העם, שנכשלו בהתחברות עם הרשעים, אבל אהרן מצד עצמו היה שלם ונקי מכל חטא ועון, כי לא השתמש במדת השלום אלא להתחבר עם יריאיו ה'.

דברי יואל

ע"י עבודת הצדיק

איתא בתורה כהנים ע"פ ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע העבירו מלבבכם, ותהיו כולם כיראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, אם עשיתם כן וירא אליכם כבוד ה', ואפ"ל עפ"י המבואר בספרים הקדושים אשר עובדת כל ישראל מתעלה ע"י עבודת הצדיקים, וכמו שהביא בגדל מחנה אפרים משמיה דק"ץ מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע, כי כל עליות של האדם אי אפשר להיות כי אם ע"י ראשי וצדיקי הדור. אמנם כמ"כ מצינו כי האדם הפשוט במחשבותיו הפסולות יכול לכלבל את הצדיק ולהפריעו בעבודתו הקדושה, וכאשר שמעתי מהרה"צ רבי משה יצחק מפשעווארסק זללה"ה אשר עינו ראו ולא רז אצל דר"ד הגה"ק משינאואו זי"ע שפעם אחת באמצע קבלת שבת ירד ממקומו אל ירכתי בית המדרש, ונגש אל אדם אחד והוכיחו על שמבלבל את דעתו במחשבותיו הפסולות. ואשר על כן כאשר יבקשו בני ישראל שתתעלה עבודתם באמצעות עבודת הצדיק, עליהם להזהר ולהשמר שלא יעלו על רעיוני לבם מחשבות לא טהורות כדי שלא לכלבל את הצדיק בעבודתו. וזה שאמר הכתוב ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', היינו שהזהיר את כל ישראל לעשות את הדבר אשר צוה ה', ואף שלא תהיה עבודתם במדרגה העליונה, מכל מקום תתעלה השמירה באמנות עבודת הצדיק ויזכו כולם להתגלות כבוד ה', ועל זה דרשו בתורת כהנים, אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע העבירו מלבבכם, היינו אותו יצר הרע המכניס בלב האדם מחשבות זרות באמצע העבודה וגורם לכלבל את הצדיק בעבודתו הקדושה, אותו העבירו מלבבכם, ואו תהיו כולכם כיראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, כי על ידי עבודת הצדיק תתעלה גם עבודתם של האנשים הפשוטים ויהיו כולם כיראה אחת ובעצה אחת לפני המקום.

ברך משה

צריך להודיע לרבים

קח לך עגל בן בקר לחטאת. פרש"י להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה. ויש לדקדק על הלשון להודיע, שהיה לו לומר סתם שמכפר לו וכו', ועוד מה הלשון עגל זה, היה די לומר שמכפר לו על מעשה העגל. ונראה דהנה איתא בגמרא דלכן נשחט העולה במקום חטאת כדי שלא לבייש השבים המביאים קרבן חטאת, אלא יאמרו עולה הוא מקריב, ומסקינן בגמרא דהני מילי בשאר חטאות, אבל בחטא עבודה זרה אדרבה חייב להודיע לרבים שחטא כי בושתו היא כפרתו. וזה שכתב פרש"י כי היה קשה לו הא"י צוה הקב"ה ליקח קרבן חטאת בגלוי, והלא מתבייש בזה לעיני זקני ישראל השומעים שזה חטאת. ולזה כתב פרש"י, להודיע שכאן מעלה היא להודיע לרבים על אודות החטא הואיל והחטאת באה על מעשה העגל שהיתה בגדר ע"ז. וזה שכתב שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה, היינו עגל הזה הנקרב בגלוי וביודעים, זה מכפר על מעשה העגל.

תוכחת התורה

רוח נשברה חביב אצל הקב"ה

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם. פרש"י שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת. ותמוה, דאטו בשביל שנבחר לכך על כן אינו ראוי לירא ולהתבייש בדבר. ונראה הכוונה שאמר לו לכך נבחרת, כלומר מפני שיש לך יראה ובושה מן הקב"ה לכך דייקא נבחרת, כי זבחי אלקים רוח נשברה והקב"ה שוכן על דבא ושפל רוח, ולכן נבחר אהרן להיות הכהן הגדול כי היה חביב מאד אצל הקב"ה בגלל ענוותנותו ובושתו.

בעל שם טוב הקדוש זי"ע

יבוא זכאי ויכפר

ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה ה'. קשה למה נאמר בקרבן אהרן בעדך ובעד העם, והלא בעד העם היה קרבן בפני עצמו כדכתיב מיד לאחר זה. ונראה שמשה אמר לאהרן שאף שהצבור חשוב מן היחיד ואם מן הראוי היה שיקריב קרבן העם מקודם, אף הואיל ובעיני שייבא זכאי ויכפר על החייב וכדכתיב והזהר הטהור על הטמא, על כן צריך אהרן להקדים קרבנות עצמו כדי שאחר כך יוכל להקריב את קרבן העם ולכפר בעדם. ומכיון שקרבנו שלו גורם שיוכל לכפר על העם, נמצא שקרבנו הוא התחלה והכנה לכפרת העם. ולכן נאמר אצל קרבנו בעדך ובעד העם, כדי להסביר שאף שצבור חשוב מיחיד, הכא מקדימין את היחיד כי גם בזה יש כפרה בעד העם.

אגרא דבלה

כימי צאתינו ממצרים

והייתם קדושים כי קדוש אני וגו' כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים. קשה על נתינת הטעם כי קדוש אני, דהאין נוכל להתנאות להקב"ה, והלא אנחנו שוכנים בגוף גשמי והא"י נוכל להתקדש, אולם מבואר בספרי קודש דכשבה הקב"ה למצרים להכות את הגבורות, או נעם אילוי מצרים ונמונו וכל הט"א נבטלה לגבורות, כי הקדושה הגדולה בטלה מכל וכל את הגשמיות והטומאה, וכמו כן עכשיו הוצא להתקדש באמת מעניק עליו הקב"ה מקדושתו ויתברך ופותח לו פתח כפתחו של אולם עד שכל הגשמי מתבטל והוא נעשה קדוש. וזה שאמר הכתוב והייתם קדושים כי קדוש אני, וכי תימא

בלשון חסידים

רשימות אי מאנ"ש

לקראת יומא דהילולא של רבינו הקדוש זי"ע

סיפר הרה"ג ר' שמואל דוד טוב שליט"א שאלו לרבינו בחודש ניסן שנת תשנ"ב, אם אומרים היה"ר אחר תהלים, השיב רבינו שעל פי הלכה בר"ח ניסן מותר להתענות, ובכל החודש אסור להתענות. ובה"פ היה"ר מהר"ד מבעלזא זללה"ה החודש הזה לכם ראש חדשים, שכל החודש יש בו קדושת ראש חודש, אבל ראשון הוא, ר"ח ניסן, הוא לחדשי השנה, שמותר להתענות. ואם כן בר"ח ניסן שמותר להתענות אומרים גם היה"ר, מה שאין כן בכל החודש, ע"כ.

[א. ה. ויש לציין כי בדרך כלל רבינו אינו אומר היה"ר אחר תהלים, ופע"א אמר רבינו הטעם, כיון שאין מנין שאומרים תהלים. ואכן בזמנים המיוחדים בשנה כשרבינו אומר תהלים עם הציבור (כגון ב"ג מדות, או ביומא דהילולא של רבינו ז"ל אצל הציון) אומר היה"ר].

פע"א (לערך שנת תשנ"ה) בא לפני רבינו מלמד תשב"ר, ושאלו רבינו מה מלאכתו, והשיב שאומנתו הוא מלומדות, אמר לו רבינו הלא זהו אומנתו של הקב"ה, המלמד תורה לעמו ישראל.

אחר יום הקדוש תשנ"ה בא איש אחד לרבינו לקבל ברכת שנה טובה, וסיפר לרבינו שבנו שיכנס לעול המצות בשנה הבאה כבר צם ביו"כ העבר, אמר רבינו אל הילד "דו האסו געפאסט", דו האסט דאך נישט קיין עבירות, וועם האסטו אינזין געהאט, האסט אינזין געהאט כלל ישראל, האסט מיך אינזין געהאט?".

בחודש ניסן שנת תשנ"ז חילק רבינו לתלמידי ישיבת סניף לצעירים ח"ג, את הספה"ק מאור ושמש בביתו נאוו קודש, אמר רבינו לבחור אחד "והגית בו יומם ולילה, מאור מיינט נאכט, שמש מיינט טאג".

שמעתי בשם הגה"צ אב"ד ויו"מ מאנסי שליט"א בשם מו"ח כ"ק מרן רבינו עט"ד שליט"א (זצ"ל) שאמר בשם כ"ק רביה"ק זי"ע, שהגם שלא שמע כזאת מאבותיו הקדושים, אבל בטוח הוא אשר כל מה שכתוב בסה"ק ייטב לב בדברי קבלה עפ"י סוד, לא אמרם הייטל בגלוי רק כתבם עלי ספר.

שמעתי מהרה"ג ר' חיים הלל היללער הי"ו שהוא זוכר בעת אשר רבינו הרצה השיעור בפסחים דף ד' ביישיבת עצי חיים סיגוט (נדפס בס' זבח פסח מהדורא קמא להגה"צ אב"ד ור"מ שליט"א), בתוך שיחות קודש הורה רבינו לאסור המורה שעות שיש לו "עלעקטער" שמדליקין אותו באמצע הלילה לידע השעה, כיון שילבשו גם בעת שיתנו בשב"ק, וישכח שהיום הוא שב"ק וידליקנו.

כאשר ביקרו הג"מ ר' משה שטערנבוך והג"מ ר' יעקב בלוי שליט"א מארה"ק (שבאו לכאן לרגל היובל העשרים מהתייטדות קרן הצלה ובאו לבקר את רבינו ביום בואם אי שלח אחצ"ה) שאל רבינו (בתוך הדברים) את ר' יעקב הנ"ל, "שאלו שלום ירושלים" וענה ר' יעקב, נראה היום בלילה (אצל הכינוס קידוש שם שמים) אם שאלו שלום ירושלים, אמר רבינו שאמרו חז"ל ואת כל היקום אשר ברגליהם, זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו, אם הוא מעמידו על רגליו הרי הוא טוב "אבער אויב שטעלט עס אים קויפן קאפ (היינו שנהנים מהסט"א

הרי זה שולט על דעתו ומוחו) איז ביטער". (ועיין בייטב לב פ' נצבים דף מה:).

שמעתי מפי וכו' חדב"ן שליט"א, שאמר פע"א בשנים קדמוניות כשהיה סמוך על שולחן מו"ח, ראה את רבינו פע"א מבית ולומד דרשות חתם סופר בערב תשעה באב אחצ"ה, ואמר הרה"צ חדב"ן היות שהייתי בשנות נעורי, והי' בי רתירות הדם, הרהבתי עוז בנפשי אם מותר ללמוד ספרי אגדה בזה הזמן, הלא נהנים ממנו, אמר לי מו"ח שליט"א (זצ"ל) "מען זעט דאך ער רעדט דא פונעם חורבן, דאס הארץ בלוטיגט אזויפיל אויפן חורבן, ווי אזוי קען מען הנאה האבן".

ראיתי לרבינו שנוהג לומר הספירה של היום פעם שנית בעת אשר הקהל סופרים ספירת העומר, אע"פ שקודם לזה ממש כבר ספר הוא בתור ש"ץ, והוא משום שהיה רוצה להצטרף עצמו בהקהל שסופרים. (עיין ברך משה פ' בא אות כג בשם מהר"ש מבעלזא). וטעם זה אמר ג"כ הרב הגאון הצדיק גאב"ד ור"מ קרית יואל שליט"א, וכן המשב"ק מו"ה שמואל הכהן פר"מ שיחי.

ארשום מה שאמר רבינו פע"א להרה"צ מסאסוב שליט"א באה"ק, על מה שאמר לשנה הבאה בירושלים, שבאמת הלא צריך לומר שתיכף נלך לירושלים "נאר יעדע מינוט איז ביי מיר ווי א יאר".

בליל חג השבועות תשנ"ו בווייליאמסבורג, פי' רבינו בדברי הפייט עליונים ששו ותחתונים עלזו בקבלת תורה מסיני תואר כלה מאוד נתעלה בקבלת תורה מסיני, דהנה אמרו חז"ל (שמו"ר פכ"ח ס"א) בשעה שעלה משה למרום צר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם וכו' עכ"פ קבלת התורה היתה על ידי זה, וזהו תואר כלה, הכוונה על משה רעיא מהימנא, מאד נתעלה, שהיה דומה לאברהם, בקבלת תורה מסיני, שאז הסכימו העליונים ותחתונים לקבלת התורה.

סיפר הרה"ח מו"ה שמואל הכהן פריעדמאן משב"ק שליט"א, שהיה נוכח בשעת מעשה כשרצה מו"ל תהלים עצי חיים לפרסם שם 'תיקון הכללי' של הרה"ק מהר"ן מברסלב זללה"ה, לפי שבספר נר המאיר נמצא כתוב שצוה הקדושת יו"ט לאומרו, ולא הניח רבינו בשום אופן, באומרו "דער פעטער ז"ל האט דאך אסאך מאל מעורר געווען אויף דעם ענין, האט ער דאס דען איינמאל דערמאנט, ער האט נאר געזאגט אז מען ווערט חלילה נכשל דארף מען תשובה טוהן, דארף מען מתפלל זיין, אבער דאס האט ער קיינמאל נישט דערמאנט". עכ"ל. וכן סיפר תלמיד אחד מתלמידי הישיבה שנכנס לרבינו וביקש

לו תיקון על פגמי נפשו, והשיב לו שהעיקר לעסוק בגפ"ת, ולא להשיג על ענינים הנוגעים לתיקון הנפש. (ועיין בספה"ק דברי יחזקאל פ' יוחי).

אמר רבינו שמקובל אצלו מאבוב"ק, כי אחד מצדיקי קמאי מגדולי החסידות [כמדומני שאמר רבינו הה"ק מהר"ש מבעלזא או הה"ק החוזה ז"ל] ראה שרי מעלה וכולם מלוכשים חגורה על שמלותם, והעניבה קשורה להם באמצע, ולכן היתה קפידא אצל רבוב"ק בעת לבישת החגורה שלא תהיה העניבה באמצע הבגד, רק מן הצדדין. - עוד זאת הקפיד רבינו על העניבה של החגורה המיוחדת לתפלה שתהיה תלויה מלפניו ולא מלאחוריו.

דרך כלל כשנשאל רבינו מתלמידי הישיבה האם לקבוע שיעור מיוחד באיזה ספר, משיב ואומר שאין בזה שום פרט מיוחד, כי בכלל בכל הספרים צריכים לעסוק, ושיעור מיוחד תלוי כל אחד לפי בחינתו, אמנם כשהדחיקו לו השיב רבינו לעסוק בספה"ק ייטב לב שהוא כמו תלמוד בבלי, שהוא בלול מהכל, פלפול ודרוש, אגדה וחסידות ומוסר ועוד [כוונתו לתורת הח"ן], וגם כשעוסקים בו רואים אופן איך לחדש ולפרש פסוק. - אמנם בספרי מוסר משיב ואומר תמיד שילמדו ספה"ק ראשית חכמה. גם שמעתי הרבה בדרשות שמעורר על הלימוד בספרי דבי רב מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע.

שמעתי מבחור אחד ששאל לרבינו שיוורו איזה ספר חסידות ילמוד, אמר לו רבינו שיש כמה ספרים, ואם אומר לך איזה ספר, אזי תלמוד רק הספר ההוא, ועל כן מה אומר, הרי צריכים ללמוד הכל. (ואח"כ אמר לו שילמוד ספר קדושת יו"ט שיש בזה לשון נאה ולא קבלה).

בחנתות אחד מנכדיו, לפני שהלכו להחופה ראה רבינו שלא היו שם הבדלות, וצוה רבינו שחלילה לא ישנו ממנה אבותינו והמתניו כחצי שעה עד שהלכו לקנות הבדלות, ואח"כ הי' החופה, וכשהביאו ההבדלות אמר רבינו בדרך צחוק מכאיב, "אם אין דעת הבדלה מנין".

בסעודתא דעתיקא קדישא יום שב"ק פ' שמיני אכל רבינו מצות, כמנהגו בקודש בשב"ק אחר הפסח, ואמר רבינו הגם שנראה ככל תוסף, מכל מקום הרי עיקר המצוה היא על מצות ומורים יאכלוהו.

ביום כ"ה אייר (תשנ"ט) בא רבינו להיכל המתיתבתא לסיום סדר נזיקין, כשהופיע רבינו בפתח הביהמ"ד שוררו התלמידים חסדי ה', לרגל הצלתו מגיא ההריגה, ואמר רבינו לבנו האב"ד ור"מ שליט"א, שאין זה עיקרי החסידים, כי עיקר הישועה יהי' בביאת גואל צדק במהרה בימינו.

ואגב ארשום מה ששמעתי מאיש אחד ששאל את רבינו (לשאלת הבחורים) בשנים הראשונים מנשיאותו של רבינו, אם אמת הוא שיום הצלת רבינו הי' ביום כ"ה אייר, ואם אמת היא, מפני מה אינם עושים מישוה לרגל יום ההצלה, וענה רבינו ואמר, אמת שהי' ביום כ"ה אייר, אמנם "מיר זענען אלע יוצא כ"א כסל"ו

במס' חגיגה (דף ג.) דרש רבא, מאי דכתיב (שיר השירים ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, כמה נאין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל, בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב, שנאמר (תהלים מז י) נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם. ויש להבין מדוע נתייחסו בכאן דייקא אחר אברהם אבינו.

והנה הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה פ' הכתוב מה יפו פעמיך בנעלים, הכוונה כי טרם כניסת החג עושים הכנה לקבל קדושת המועד ולקיים מצות היום, אבל בעת עמדו להפדר מן החג במוצאי יום טוב מתבונן על מה שלא קיים כמשפט הראוי בכוונה נכונה כמה מצות דאורייתא ומצות דרבנן ומנהגי ישראל, ובכלל איך שערך את היום טוב, ונשבר לבו בקרבו. וזה מה יפו פעמיך, מלשון (בראשית מא ח) ותפעם רוחו, מה יפו הדפיקות הלב של ישראל, בנעלים, בנעילת החג, עכ"ד.

ויתבאר על פי דברי מרן החתם סופר בדרשותיו (לפסח דף רעא:) על הכתוב וירא ישראל את הים הגדולה, פ' בזהר (בשלח דף נג.) ישראל סבא, וקשה מאי שנא דפרט יעקב יותר משארי אבות דהא כתיב (תהלים עח יב) נגד אבותם עשה פלא. ותיריך על פי מה שכתב בספר מעשה רוקח במס' פסחים מחצות ערב פסח זמן ביעור חמץ עד סוף ז' ימים, ושעה אחד הוסיפו חז"ל קודם חצות, יש קע"ה שעות נגד שנותיו של אברהם אבינו, עי"ש. ומעתה י"ל שנבקע הים ונטבעו מצרים ונושעו ישראל באשמורת הבוקר של יום ז' של פסח, שאז הוא ק"ס שעות, כשהיה אברהם בן ק"ס נולד יעקב, ובזכות לידתו של יעקב שהוא מדת הרחמים נושעו ישראל, על כן כתיב וירא ישראל סבא את הים, עכ"ד.

ועל פי זה יש לפרש מאמר המדרש (חובא במאמר מרדכי) הים ראה וינס, מה ראה, ברייתא דרבי ישמעאל ראה, והוא פלא. ולפי דרכינו י"ל כי מבואר במדרש (ב"ר פ"ה ס"ה) וישב הים לאיתנו, תנאי התנה הקב"ה עם הים שיקרע לפני ישראל, אולם באשמורת הבוקר כאשר הגיעו בני ישראל אל הים, סירב מלקרוע, כי טען שמיום א' דפסח עד אשמורת יום ז' עדיין לא נשלמו הק"ס שעות, אך ראה ברייתא דרבי ישמעאל, דדריש במס' פסחים (דף ה.) לא תשחט על חמץ דם זבחי, לא תשחט את הפסח ועדיין חמץ קיים, ולזה הוסיפו חז"ל לבער את החמץ שעה אחת קודם חצות של ערב פסח, אם כן כבר נשלמו ק"ס שעות, וצריך לקרוע בזכות יעקב אבינו, על כן וינס.

וזהו ביאור דברי הגמרא, מאי דכתיב מה יפו פעמיך בנעליים, רמז על זמן נעילת החג מן התורה אחר גמר קע"ה שעות של חג הפסח, שאז נתעורר עלינו זכותא דאברהם רחמא, מה יפית ומה נעמת הימים הקדושים והנעלים שעברו עלינו, ובעת נעילת החג כאשר כלו קע"ה שעות אז זוכים לתואר בתו של אברהם אבינו.

*

עוד יתבאר על פי מה שפירש רבינו הקדוש מלובלין זללה"ה בספה"ק דברי אמת (פ' תרומה) על המשנה (שבת נא:) כל בעלי השיר יוצאין בשיר, פ' יוצאין מכל רע ח"ו, בשיר על ידי שירה, ונמשכין לו יתברך בשיר, ומזין עליהן, מלשון מזונות, כי כשגבורות נמתקים בא פרנסה לעולם, וטובלין במקומן, כי מצינו (סנהדרין לט.) כששאל הרשע

דברות קודש מכ"כ מרן אדמו"ר שליט"א

נעילת חג הפסח שנת תש"ע לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אלקיים כהן הוא וכו' במאי טבל, אהרן ליה בנורא. כי עיקר טבילה בנורא, וטובלין מטומאה בנורא בהתלהבות השיר, וזה וטובלין במקומן, עכד"ק. **ונראה** להרחיב ולפרש דבריו הקדושים ביתר ביאור, כל בעלי שיר יוצאין בשיר, שיוצאין מכל רע, על פי מה שכתב בנועם מגדים (פ' חקת) עה"פ אז שיר ישראל, כי על ידי השירה נמחלין העונות (שהש"ר פ"ד ס"א), ואמרו חז"ל (ברכות טז.) למה נסמכו אהלים לנחלים, מה נחלים מעלים מטומאה לטהרה וכו', (יומא פה:) מה מקוה מטהר את הטמאים וכו', והוי טהרת ישראל מעון נמשל למקוה, וזה שאמר אז שיר, בעת שישירו שירה, אזי עלי באר ענו לה, כמו העולה מבאר נטהר כן על ידי השירה נטהרו מעון, עכ"ד. וזה יש להעמיס במאמר המשנה, וכל בעלי השיר יוצאין בשיר, פ' שעל ידי השירה יוצאין מכל רע, היינו מכל החטאים שנקראו רע, ונמחל עונותיהם של ישראל, ומזין עליהן, מלשון (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים, וטובלין במקומן, שנטהרו מכל עון ואשמה.

ומה שאמר ונמשכין בשיר, י"ל על פי מה דהוה אצל כ"ק מרן דו"ז זללה"ה ביום שמחת תורה בעיר סאטמאר אצל ההקפות, היה שם איש אחד שלא היה רגיל לבא, והביע תמיהתו לחבירו ממילא הרבי שלומד תורה כל השנה, שפיר הוא מפזז ומכרכר בשמחת התורה כי יש לו במה לשמוח, אבל הציבור המוני עם הטרודים כל השנה על המחיה ועל הכלכלה למה הן מרקדים כאילים, בתוך כך נכנס מרן דו"ז זללה"ה להקפות והתחיל לרקוד, וכשעבר את מקומו עמד אצלו, והתחיל לומר תורה, פתח ואמר, הנה זה תמיה על מה שאנו שמחים בשמחת התורה, הלא לב איש יודע מרת נפשו שלא למדנו כראוי משך השנה, ועל מה אנו מרקדים, אמנם ק"ל הגבחה קונה בכל מקום, והיינו שהגם שצריך להיות הקנין ברשות הקונה, אולם הגבחה קונה בכל מקום, ובכן על ידי שאנו מרקדים ומנשאים את עצמינו למעלה מן הקרקע ג' טפחים, על ידי זה אנו נקנים להקב"ה בקנין הגבחה, ופי' בזה החרוז ירוץ עבדך כמו איל, דהיינו כאיל הזה שמנשא ומגביה את עצמו למעלה, כן אנחנו על ידי הריקודין כמו האילים, ישתחוה אל מול הדריך, וזוכים להיות נקנים אל הקב"ה, עכ"ד.

(ועיין בדברי יואל לשמח"ת עמוד תקעט.) ובכן יתכן לומר דהכי נמי על ידי השירה שבני ישראל מרקדים ושמחים בשירת הים, נמשכין בשיר, שנקנין להקב"ה בקנין משיכה והגבחה.

אז יאמר וטובלין במקומן, בהקדם הכתוב (במדבר כח כה) וביום השביעי מקרא קודש, וקשה מהו וביום, כי אות ו' אינו נמשך אשלפניו, וי"ל רמז כי ר'ביום ה'שביעי מ'קרא ק'ודש ראשי תיבות מ'קו"ה,

והרמז בזה כי סגולת הריקודין בשירת הים מטהר את האדם כמו מקוה, וכמו שאמרו חז"ל (ראש השנה טז:) חייב אדם לטהר עצמו ברגל, הכוונה שעל ידי הריקודין שמנשא ומגביה את הרגלים לרקד לפני הקב"ה, מטהר האדם את עצמו כטהרת המקוה. (ועיין בדגל מחנה אפרים ליקוטים.) ולזה רמז טהרת המקוה בראשי תיבות של ובוים השביעי מקרא קודש, שהוא יום ז' של פסח שאז מזמרין ומרקדין שירת הים. וזה רמזו חז"ל וטובלין במקומן, שבעלי השיר שאומרים השירה ומרקדים ושמחין על הנסים ועל הנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו ולנו, טובלין במקומן, וכאמור כי סגולת השירה והריקודין הוא לטהר את האדם כמו מקוה.

ומעתה יתבאר מאמר הגמרא, דרש רבא מאי דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים, כמה נאין רגליהן של ישראל, כי על ידי הריקודין ושירות ותשבחות להשי"ת, אנו זוכין להיות דבקים בה' ולהיות נמשך אליו ית"ש בקנין הגבחה, ולהטהר ולהתקדש בקדושה עליונה, ונמשך עלינו שפע פרנסה טובה.

עבר עלינו ימים קדושים ונעלים, מה יפו פעמיך בנעליים, בעת נעילת החג שאנו מתקשרים ומתדבקין בהקב"ה בשבח והודאה על מה שזכינו לקיים מצות ביעור חמץ ואכילת מצה וד' כוסות, כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו, אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו, מי ידמה לנו, אין בכל אומה ולשון אשר זוכה לקיים מצות הקדושות הללו, אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וכו' ותתן לנו ה"א באהבה את יום חג המצות הזה, ובו זכינו לקיים כל המצות הללו, ובודאי שיושפע עלינו כל השפעות טובות וסגולות המצות, סגולת המצה הוא להשפיע חיים, שכן מצ"ה בגימטריא חיי"ם טובי"ם, וכן מצה הוא משפיע רפואה, כמבואר בזה"ק (תצהו קפג:) דמצה היא מיכלא דאסוואת, וכמו כן הוא משפיע פרנסה, וכתב בזה קודש (פסח) יח"ץ גימטריא ח"ק, הוא לישנא דמזוני (ביצה טז.), וזה שאמר (שמות יב כד) ושמרתם את הדבר הזה לח"ק לך ולבניך עד עולם, תמשיך לעצמך פרנסה מהלילה הזה, על ידי מצות אכילת מצה ומרור, עכ"ד. יעזור השי"ת שיושפע עלינו בריאות השלימות בגשמיות וברוחניות, ופרנסה בריוח ובניקל, וכן יושפע עלינו השפעה של לימוד התורה, וכמו שכתב בתפארת שלמה (פסח) על מה שאמרו חז"ל (פסחים קטו.) מצה בזמן הזה דאורייתא, הכוונה שמשפיע כח התורה לבני ישראל, עי"ש. ובבני יששכר (ניסן מאמר ד דרוש י רמז) הביא בשם השל"ה הקדוש (פסחים דרוש רביעי מצה עשירה) דפסח מצה ומרור רומזים אל ג' עמודים שהעולם עומד עליהם, היינו תורה עבודה וגמ"ח, עי"ש.

השי"ת יעזור לשנה הבאה בירושלים, ואז נזכה לקיים כל מצות החג, להקריב קרבן פסח במועדו ושלמי חגיגה, ונזכה לברך על הקרבן פסח ברכת אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול הפסח, ועל הקרבן חגיגה ברכת אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול הזבח, ואז יהיה ככ"ל משפטו וחוקתו, והשי"ת יעזור שיתעורר עלינו הנסים שעשה הקב"ה עם אבותינו, וכימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

Mailing Address: Mayones His. 51 Forest Rd. Unit 316 Suite #14 Monroe N.Y. 10950